

Bétsben, Máj. első napján.

Ha mindjárt tulajdon hatalmában volna is az Embernek az idők' járása: soha már különben nem forgathatná maga hasznára, mint a' miképpen forognak azok itten mostanában. Nem lehet bezzeg helye, ezen Elztendő' Aprilisse ellen a' szokott panasznak, minthogy abban, a' lányházó zsiros essöket, élesztő melegek, ezeket ismét frissítő lengedező szelek váltották fel. Meg is újjúlt ideje korán az egész természet. Már ez előtt jóval lehetett itt, a' Város kerítése árkaiban kaszált fü-rendeket szemlélni. A' sétáló kertek és erdők, rakvák darab időtől fogva emberekkel; úgymint a' mellyeknek virágos pázsitjai 's élőfái között kedvekre gyönyörködtethették minden érzékenységeiket. Ki költözösködtek immár a' Városhól lok Uraságok, kertekre és falukra. — Tsászárné ő Felsége is, minden órán ide hagyga, Ferentz Föhertzeggel és Föhertzegnével együtt *Béts* Városát, 's ebben lévő palotáját, a' *Laxenburgi* al-házakkal tseréli fel.

Örömmel értjük, hogy kedves Hazánk is arany elztendejét, és egész meg újjulását reményli ezen folyó 1791-dik elztendőben: — Reménységének tellyesedését a' midön szivünkből óhajtjuk: hirdethetjük egyfzersmind repeső örömmel, hogy újjúl szemlátomást ditsőssége is, és hogy a' meny nyivel sürübb homályba kezdett vólt borúlni ennek napja, az irigy rágalmazások után, annál ragyogóbb fénnel derült most fel *Europának* Egén; a' miólta nagy meg illetődéssel hallották az idegen Nemzetek, hogy a' szivek' meg-szerzésén törekedő első *Európai* Fejedelem *II. Leopold*, buzgóan szerető 's tisztelő Fiait találta hív *Magyarjaiban*, 's vizfont Ő is atyai indulatját tette azok eránt, mind szóval, mind tselekedettel nyilvánvalóvá; a' miólta olvasták azon 74 tzik-

M m

ke.

kelyekből álló Végzéseknek foglalatiát, mellyek a' közelébb múlt Ország-Gyűlésén egybe sereglett Rendek által meg állíttatván, 's Felséges Koronás Királyunktól meg erőssítettven, Törvényekké lettenek; látják ugyan is ezekből, hogy maga Ő Ts. 's Kir. Felsége szabadnak, 's igazgatása' formájára nézve, semmi más Orzágtól, avagy Néptől függésben nem lévönek; hanem tulajdon Koronás Királyaitól maga saját törvényei 's szokásai által igazgatándónak esméri *Magyar Országot*, hozzája kaptsolt Részzeivel egygyütt; a' törvény-hozásnak, el-törlésnek, avagy magyarázásnak hatalmát egy formán meg osztottnak lenni vallyá, a' törvényessen meg koronázott Királlyal, 's az Ország Gyűlésére egybesereglett Státusokkal és Rendekkel, következésképpen, hogy az úgy neveztetett *Patentálisokat* semmi Törvényisékek nem lesznek kötelesek új Törvényekül el fogadni; minden új Királynak el multhatatlan tartozásává tsinállyá, saját meg egyezésével, hogy a' meg holt Király' ki múlása napjától izamlálándó 6 hónapok alatt magát meg koronáztassa, és privilégiumokat tsupán meg koronáztatása után osztogathasson fogatossan; maga rendeli, hogy átallyában minden Dikastériomoknak Tagjai, a' Haza' Törvényeinek meg tartására is esküvéssel kötelezzék magokat, és ha ezen esküvéseket meg rontanák: Ország Gyűlésében is leheffen ellenek panaszt fel tenni; igazságon 's egyenelsségen fundáltt dolognak esméri, hogy hivatalától senki is, tsupa feladásra (*denunciatio*) meg ne fosztattassék. — Látják azokból más részről, hogy az Ország' Rendjei magok akartak, a' vallásbéli külömbségből származott polgári nagy egyeneltenségeknek, 's személy válogatásoknak; úgy nem külömben az örökös jobbagyságnak, valamint a' kinzás (*tortura*) által való vallattatásnak el mulását, és ekképpen magokat a' vak buzgóságnak, 's a'

bar-

barbarusságnak vádja alól fel szabadították; hogy továbbá F. Királyok' tettzésével meg-eggyezőleg kegyelmiessen gondolkoztak a' Zsidóság felől; fel szabadították a' tsupa tettzés szerént való büntetések alól a' Parafztságot, 's engedelmet adtak mindennemű Nemteleneknek, hogy ha meg nem fognának elégedni, főben járó ügyeiknek az alsó Törvényfzékeken lejendő meg íteltetéseivel, a' Kir. Táblához folyamodhassanak, — Ott találják, más hasznos Rendelések között, a' vakmerő 's igen kártékony játékok' el-törléséről hozott Végzést. — De ott találják a' *Magyar Nyelv'* gyarapodását, 's tökéltetesebbítését tárgyazó Rendelést is. — Ennél ugyan többet vártak az Idegeknek — mert, midőn még *Budán* lett volna az Ország Gyűlése, azon kezdte egy alkalmatossággal ama' nevezetes *Göttingai* Professor *Schlötzer* a' maga Letzkéjét: „*Magyarúl kell tanulnunk: mert a' Magyar Nemzet fáját Nyelvét veszi fel, közönséges dolgainak folytatására, 's meg-írására; hogy tehát azoknak kívántató esméretekre juthassunk, szükségünk lesz a' Magyar Nyelvnek tudására.*“ — De hogy a' mi el haladt, még azzal örökre el nem múlt: tellyes bizodalmat nyújt minékiünk e' felől, F. Királyunknak, 's Hazánk' Orzlop-Embereinek a' *Magyar Litteratura'* virágzását tárgyazó szives kívánságok, mellyet azzal is nyilván meg bizonyítottak, hogy a' tudományi dolgokban fel állított Ország Gyűlési Deputátzió-
nak, egy különös tárgyúl szabták eleibe, a' *Hazai Nyelv'* gyarapítása' jó eszköznének fel találását; melly Deputátzió-
nak nagy érdemű Tagjai olly Hazafiúság' Lelkétől vezéreltetnek átallyában, hogy kedvesebb foglalatosságok egy egy nem lehetett volna, mint az említett tárgynak a' leg jobb móddal lehető eszközlése. — A' *Magyar Nyelvnek* valósággal *Hazai Nyelvé'* lejendő által formáltatása eránt való bizodalmitakat hathatólisan erőssíti továbbá, némelly nagy
M m 2 lel-

lelkű Hazafiaknak 's Leányoknak édes Hazájokhoz 's Nemzetjékhez viseltető munkás szeretetek, kiknek ditső tselekédeteiket azért jegyezzük fel itt örök emlékezetül, hadd legyenek azok, követésre gerjesztő példák mind a' most élő, mind pedig az utánnunk következő Nyomnak; hadd tudhassa azokból a' késő Maradék is, kik voltak a' *Magyar Nagyságnak* Elzöklői, 's áldhassa azoknak halhatatlan emlékezeteket. — Említjük elsőben is a' *Nemzeti Lélekkel* bíró Hazánk' igaz Leányaiknak nagy Neveiket 's tetteiket. Illyenek: Nagy Mélt. *Palm Josefa* Gróf-Affzony, *Erdély Ország'* mostani Kormányozójának Gróf *Bánffy* ő Kegyelmeffségének kedves élete' párja, ki is, ama fáradhatatlan igyekezetű tudós Hazafi *Aranka György* Úr által *Frantziából Magyarra* fordított *Új módi Gonosztévő* nevezetű Darabot tulajdon költségén nyomtattat ki, igen jó féle papirosra a' leg szebb betűkkel. — Néhai M. Gr. *Bethlen László* Úr' el maradt Özvegye B. *Bánffy Klára* ő Nagysága, ki is ugyan csak *Aranka* Urnak *Budai Basa* tzimű Fordítását maga költségén adat ki, a' fenn említett ízzel; a' minthogy foglalatoskodunk is már mi, mind a' két megnevezett Munkáknak reánk bizott tsinos kiadásában, 's nem sokára készen is leszünk vele. — Nagy Mélt. *Bethlen Sufánna* Gróf-Affzony, *Erdély Ország'* mostani Kantzelláriussa' Gróf *Teleky Sámuel* ő Kegyelmeffségének példás jóságú Hitvесе, ki is, Munkánk' 3-dik Szakaszának 728-dik lapján tett serkentő kérésünkre szép summa pénzt küldötti hozzánk a' végett, hogy azt *Millót közönséges Történetei* Fordítójának Tiszt. *Verségi Ferentz* Úrnak le küldenénk, mellyet mi örvedetes kézséggel tellyesítettünk is. — Hertzeg *Graffalkovits'* öregebbik Leánya Gróf *Vitzayné* ő Méltósága, kinek is Hazájához hajló szívet úgy el járta az Ország Gyűlésének boldogúl lett végződéséből származott édes érzékenység, hogy
maga

maga részéről ezer forintokat ajánlott fel, egy olly Jelnek készíttetésére, melly *II. Leopold* jó Királyunknak Nemzetünkhöz, 's ennek vizfont Felséges Attyához nyilvánvalóvá tett költsönös bizodalmokat elevenen ábrázollya, 's annak emlékezetét örökre fenn marassza. — Hazánk' nagy lelkü Leányairól térünk, az ugyan azon egy Lélektől vezéreltető Hazafiakra. — Szintén közönségessen tudva lévő dolog már, hogy Mélt. *Martzipány* Kir. Tanácsos Úr, ötven ezer forintokat ajánlott maga részéről, a' *Magyar Tudós-Társaságnak* fel-állítására. — Ugyan ezen hasznos végre, ezer forintokat szánt *B. Nalászy* ö Nagysága. — Udvari Titoknok Gróf *Koháry Ferentz* ö Nagysága, nemes szívtől származható legedelemmel serkentette az *Európa' közönséges Táblájának Szerzőit*, hazafiúi pályájoknak annál nagyobb törekedéssel való futására. Új remekjét adja most a' meg nevezett Gróf Úr hazai szeretetének: mert ama' nevezetes *Magyar Versszerző Gyöngyösi István' Murányi Vénussát* rézre metztett képekkel ollyas köntösben botsáttatja saját költségén világ eleibe, a' mellyel ok-vetetlen nagy betsületet vallunk, az idegen Nemzetek előtt is. — Hát ama', hozzá hasonlíthatatlan buzgóságú *Nagy Mecenásról* halgatnánk e' itten, kinek örökös példa gyanánt szolgálható Hazafiúságát csak titkon áldottuk még ekkoráig; és a' kivel lett meg ajándékoztatásáért kedves Hazánk-nak, tsupán magános háláadásinkat botsátottuk fel eddig, örömnék könnyhúllatásai között az Egekre — értjük Gróf *Szetsényi Ferentz* ö Kegyelmeffségét. Ez a' nagy lelkü Hazafi, azzal kívánta közelébb élelteni köz-jóra tzelező igyekezetünket, hogy 100 forintokat rendelt esztendőnként való segítségül, *Berkeny* nevezetű Rézmettzőnknek további taníttatására; más rendbéli 100 forintokat ismét, egy közönséges hasznú Munkának ki nyomtatására adott, a' melly ki is fog, néhány hetek alatt

alatt kerülni a' prés alól. — Udvari Orvossának, az *Ervágásról* írtt, és már prés alatt lévő Könyvére, elegendő summát rendelt — *Korabinszky* Urnak 300 forintokat ígért, az általa készített *Magyar Országai Termései Mappájának* ki-met-zettetetésére; azon felül még 500 Darabot fog maga költségén nyomtattatni. — Egy *Abaúj-vármegyei* Tudósnak 200; *Budára* pedig másnak 450 forintokat küldött, Munkáiknak ki adására. — Egy épületeffen dolgozó Tudóssal végtére, azt tselekedte, hogy Munkájának nyomtatványait egy kemény szivű Könyvnyomtatótól ezer hét száz tizennyóltz forintokon ki-váltotta. — Az elő számláltt summákat rész szerént ajándékozta a' Nagy Metzénás; rész szerént pedig a' lehetséges vissza-térítés' feltétele alatt adta. — Nevellye az Eg, az illy példa' Követőinek számát.

„Nem tsak egy böl dog válozásnak vóltak már a' Tudósok első Elz közlők a' polgári Társaságokban. Ezek tettek fordítást, az előbbeni gondolkozás' és ítélés' módján, 's út at készítettek az elmébe, és szivbe, az olyan igazságoknak, mellyeknek bé vétettetéseket sok jó követte. — Annál nyomosabb hiedelmünk lehet tehát, a' *Magyar Nyelvnek kedves Hazánkban*, 's ezzel egy-gyütt a' Haza' böl dogságának is szerentsés elő-menttéről; mivelhogy egész erőben fel vették Tudósaink, szülött Nyelveknek ügyét. Ki nem tudja a' *Győrieknek*, *Kassaiaknak*, *Komáromiaknak*, *Pésteieknek*, 's több más tudós Hazafiaknak, Nemzeti Nyelvünk' gyarapodását tárgyazó nemes iparkodásaikat? — Két izben emlékeztünk már *Besztertze - Bányai* Köz. Tanító *T. Grigely* Ur' példás tselekedetéről, hogy t. i. ez a' jó lelkű Hazafi, minden jutalom kívánás és várás nélkül, önnön maga indításából fogott a' Magyar Nyelvnek tanításához; de soha sem lehet eleget emle-
get-

getni, az ilyen Hazafiúság' Remekjeit. — Tisz. *Bartzafalvi Szabó Dávid* Úr — ki, ama' nagy emlékezetű *Szilágyi Márton* Úr' helyébe hivattott *S. Patakra*, *Mathefs* és *Physica* Tanítójának; 's most másod izben látogatta meg a' külső Univerfitásokat, és Akademiákat, maga nagyobb tökélltetése, 's az általa taníttatandó tudományokra kívántató eszközöknek szerzése végett — olly meg betsülhetetlen ajánlást tett hivattatása' alkalmatosságával, a' mellyet lehetetlen, hogy örvendező háládatossággal ne fogadjanak mind a' Kollégyiomnak nagy érdemű Elöljárói, mind maga a' tanuló Ifjúság. Az ajánlás t. i. ez: hogy mind a' *Mathefs*t, mind *Physikát* Anyai Nyelvünkön fogja a' fenn nevezett Tudós tanítani. — Nagy bizodalommal vagyunk, hogy több nagy érdemű tiszti Társai is ezen szép talentomokkal bíró, 's ígérétének tellyesítésére bizonynyal alkalmasos Úrnak, valamint más tekintetekben, úgy kivált a' Magyar Nyelven való tanításban is Társai fognak lenni. — Illy újjulása az eddig is szépen virágzott *Pataki* Kollégyiomnak, avagy nem lenne e' osztán közös a' *Debretzeni* Kollégyiommal is. Sokkal más forma Hazafiaknak esmérjük ezen virágzó Társaságnak messze látó, bölts Elöljáróit, 's Tanítóit, hogysem mint el múltának részekről tellyesíteni, a' mire hathatóssan kötelezi őket a' Haza', 's a' magok' igaz szeretete; és a' mit méltán vár 's reményl tőlök a' Világ. — A' *Kassai* Részen lévő Oskolák' második Kormányozója, nagy érdemű *B. Salhausen* Úr, nagy serénységgel láttat hozzá az alsóbb Oskolákban, Magyar Nyelvünknek taníttatásához. — — Ha vetjük szemeinket *Erdély Országára*, melly a' másik kebele kedves Hazánknak: örömmel tapasztallyuk itten, mint buzognak Nemzeti Nyelvünk mellett közönségesen a' Tudósok. Buzognak különösen a' *Nagy - Enyedi* Ref. Kollégyiomnak min-

minden ditséretnél nagyobb három Professzorai: T. T. *Benkő Ferentz*, *Herepei Adám*, és *Benke Mihály* Urak. Ezek, azok a' Hazafiak, kikkel minden akadályokat, 's nehézségeket meg győzet Hazájok' szívetete. Ezek, a' kik el kezdtek jeget törtetni, szerentsés előmenetellel; a' kik, minden jól gondolkozó Hazafiaknak vizásgztalásokra; 's Tanítvánnyaiknak tellyes örömökre, *Magyar Nyelven* tanítanak immár. — Az első, tanítja a' *Természeti Historiát*; a' második, a' *Világ' közönséges Történeteit*; a' harmadik pedig a' *Filozofia'nak theorétika részeit*, 's a' jó nevelésről való *hasznos tudományt (Paedagogiát)*. — Örömmel értettük, hogy ezen áldott Tudománynak, a' S. *Pataki* Kollégiumban is tanító Szék fog emelgetni.)

A' F. Kantzellária, 's Kir. Helytartó Tanács is, szíveken viselik Hazai Nyelveknek ügyét. — Szembetűnő bizonyosága ennek az, hogy minden órán el fog kezdődni, a' Magyar Nyelvnek, és Stylusnak közönséges taníttatása a' *Pesti* Univerzitásban.

A' *Felső Magyar Ország*i. *Tóth* 's *Német Városokban* leendő el-terjedését a' Magyar Nyelvnek annál fundamentomosabban lehet reményelnünk; mivelhogy magok saját kívánságok ez, az említett Városoknak; magok esedeznek azok, Magyar Nyelv-Tanítókért a' F. Helytartó Tanácsnál. — A' mit vizásgztalásúl írtunk, írtuk serkentésül is!

Ő Ts. 's Kir. Felsége, már *Mediolánumban* vagyon. Tegnap, vissza érkezett ide egy, Kantzelláriájabéli Tisztje 's Komornyikja.

Bétsben történt, hogy egy jó szívű Atya, kívánván maga kiseded Gyermekein segíteni, kit a' fog-jövésből származott nyavalya tört vólt, az efféle esetekben fokaknál szokásban lévő házi orvosságot akarta elő venni; de felette szerentsé-

le.

lenül. Fogatott t. i. egy egeret, hogy majd annak fejét el harapja, 's azt a' kinlódó Gyer-mek' nyakába kötteti. Azonban midőn fel tá-totta volna száját, az egér fő el harapás végett, ki találta kezéből szalasztani az egeret; melly is nem látván egyéb lyukat maga előtt a' toroknál, le szaladt a' szegény Embernek a' gyomrába, 's úgy öszve martzongotta a' belső részét, hogy 47 óra múlva, nagy kinok között meg holt. — Több szomorú következései is voltak már effé-lék, a' babonás szokásoknak; mellyek tehát nagy indító okok lehetnek minden okos Ember előtt, azoknak végképpenvaló el-hagyásokra.

Olasz Ország.

Az *Artéfi*ai Gróf, Apr. 11-dikén újra vissza-érkezett *Turinból Velentzébe*.

A' *Nápolyi* Királyné, 17-diken reggel hagyta oda *Florentziát*, 's indúlt a' Király után *Siena* felé. A' *Toskánai* Nagyhertzeg 's - Hertzegné is el mentek vele kísé-őbe. — A' *Nápolyi* Király 14-diken érkezett *Livornóba*. Ebéd után külömb-külobmbféle forgásokat tett a' tengeren, egyik hadi hajóján, melly többekkel együtt az oda való ki kötő helyben feküdt; annakutánna vissza tért a' Városba, 's egynehány kereskedő Háza-kat meg látogatott. Estve, a' Város' Kormányo-zójánál *Serati* Űrnál vólt musikális Akademián. 16-kon reggel *Siena* felé vette útját.

*Cagliofron*nak vétke abból állott, a' mint hallik, hogy valamelly titkos követtségben való járásnak, 's természet felett való tudományai-nak hánytorgatása által, teméntelen sokaságú Embereket el bolondított, 's fizettette velek ma-gát. — Nyert tehát benne a' vallás, és az igaz világosodás, hogy ezen Tsábító' hitegetéseinek, *Róma* eleit vette.

Fran-

Frantzia Ország.

K. *Mikor oszlik már el a' Nemzet Gyűlése?*

Apr. 3-dikán, azt terjesztette *Andre Úr*, a' Nemzet Gyűlése eleibe, hogy a' Konstitutzió leg szükségesebb munkáinak végre-hajtásokra, nem kívántatna immár több két hónapnál; minekokáért jó volna, hogy az Elölülő menne a' Királyhoz, 's kérné meg, hogy a' múltt Elztendő' Decemberének 22-dikén hozott Végzésnek értelméhez képest, új törvénytévő Testet hívjon öszve ö Felsege. Ezen feltételre, reá állott a' Nemzet Gyűlése.

Következendő láрма - hireket közlött a' vizsgáló Deputátzió Apr. 2-kán és 4-dikén, a' Nemzet-Gyűlésével:

1.) A' *Tolosai (Toulouse)* Katonaság, melly magát *Szent Bertalan' Seregének* nevezte, el tökéll tte volt magában Mártz. 18-dikán, hogy a' Város' egy negyed részének Lakosait, kik kiváltképpenvaló módra meg különböztették magokat az új Konstitutzióhoz való ragaszkodások által, mind le öldöflék eggy éjtfzaka, 's már hozzá is fogtak volt a' mézfárláshoz; de a' Tanátsnak 's a' Nemzeti Testörzöknek szemessége ugyan tsak eleit vette, vérengező szándékjok' végbe vitélének. 2.) Kardinál *Rohán* (ez az értelme, a' vizsgáló Deputátzió' Jelentésének) öszve esküdt fok Papokkal, Szerzetesekkel, 's még Apátzakkal is, hogy a' Konstitutzió fzerént választott (*Strafsburgi*) Püspököt, valóságos Püspöknek meg ne esmerjék. Az napot választották *aristokratái* mérgeknek ki öntésére, melly a' Király' meg-gyógyulásáért való *Te Deum'* el éneklésére rendeltetett. Az előbbeni *Strafsburgi* Plebánus, *Jegle Úr*, nem akarta a' Püspököt az óltárhoz botsátani; a' Templom tele volt kegyeskedő embe-

be.

berekkel, kik kélzek vóltak eszközei lenni annak a' gyalázatos öszve-esküvésnek. A' Püspököt ki nevelték, tsúfolták, 's még ütötték is. És hogy a' botránkoztatást, 's rendeletlenséget a' leg felsőbb mértékére vigye *Rohán* Kardinális, egygy intő Irást botsátott ki, a' mellyben átok alá vetette mind azokat, valakik *Brendel* Urat (ez a' *Strafsburgi* új Püspök) igaz Püspöknek esméri. — Továbba jelentette a' Deputátzió, hogy a' *Rajna* vizén túl, erőssen szedik a' Katonákat, egygy új revoluzciónak eszközlése végett, és hogy *Rohán* Kardinálisnak 1000 embere van már készen *Ettenheimban*, kiknek számokra a' Kardinális házában készítnék formaruhákat. — Ezen utólsó láрма - hir, igen lármás tanátskozásra szolgáltatott alkalmatosságot. Végre meg állíttatott 1.) hogy Kard. *Rohán*, *Jegle* Úr 's a' t. ellen, helye lehessen a' per indításnak. 2.) Hogy az őket érdeklő próba - irások, mind a' Nemzeti leg főbb Törvényszékhez szolgáltatassanak. 3.) Kérni kell a' Királyt, hogy adjon parantsolatot, a' vétkeseknek el fogatások eránt 's a' t.

Lengyel Ország.

A' Státus' alkotványára ügyelő Deputátzió, már Apr. 18-dikán eleibe terjesztette az Ország-Gyűlésének azon 18 Tzikkelyeknek bővebb kidolgozását, mellyeket közelébbi Levelünkben közölttünk vólt. Midőn fel olvastatott vólna a' Deputátzió' munkája, azt a' Tóldalékot akarták belé iktattatni némelly Tagjai a' Gyűlésnek, hogy a' *polgári hivataloknak nyeresében, mindenkor elsőségek legyen a' Katholikusoknak, a' Protestánsok felett*; de a' Gyűlésnek nagyobb része csak a' mondó vólt, hogy a' *Tolerantziát (Tűrelmet)* terjesztetni kell inkább, mintsem keskenyebb határok közzé rekesztetni; az említett Tóldalék pedig éppen ellenkezőt eszközlene: azért is egész-szen

670

szén ellene szegelte annak magát, 's meg nem engedte, hogy helye lehessen. — A' Deputátzió által ki dolgozott Törvény, nevezetes határozásokat foglal magában, mellyek az Ország Gyűlésében meg állított 18 Tzikkelyekben nem voltak ki téve; mint p. o. hogy a' *Palatinátus*béli minden ki szolgáltató Kommisszióhoz 3 személyeket küldhessenek a' Városok magok Tagjaik között; 's ötöt minden felsőbb (*appellationalis*) Törvényszékre, a' millyen hét vagyon mind a' 3 Tartományokban a' Köz. Társaságnak. — Arra is köteleztetnek a' Városok az említett Törvényben, hogy akarmelly Keresztény Vallású Jövevények fogják magokat jelenteni, a' Polgárok közzé való bé vétettetés eránt, azoknak kívánságokat ne szegjék, ha egyébaránt a' polgári jussnak nyerésére szükséges tulajdonságokkal bírnak. — Az egész Törvény, háromszori közönséges felkiáltás által meg erősítettett; 's annyira örült annak a' Gyűlés, hogy a' Deputátusok kéz-tökolásra mentenek egymásután a' Királyhoz, 's úgy közönték meg böls intéseit, mellyekkel reá tudta bírní a' Rendeke, hogy igazságot *tselekednének a' magok Polgár Társaiknak leg számsabb részével; melly igazságnak gyakorlása új ol-
talmat eszközölt a' Státusnak, 's új ditsőfféget a' mostani Ország Gyűlésének.*

Elegyes Tudósítások.

Egy *Hágai* Levélből azt olvassuk, hogy *Anglia, Prusszia, és Hollandia*, kélfek lesznek úgy, oda engedtetni *Otzakóvot* az *Oraszoknak*, ha annak minden erőffégei le rontatnak, 's tsupán egy kereskedő Város tétetik belöle. — *Brandenburgiából* azonban, mindúntalan tsak azt irogatják, hogy hadra mutatnak az ottani környülállások; és hogy a' Királynak tulajdon hadi kéfszűletei is el indítottak már April. 20-dikán *Prusszia* felé, hová
ma.

maga is szándékozott a' Király , Májusnak elején.

Meg határozták már magok a' *Brabantziai* Rendek , hogy a' Fels. Közöns. Kormányozók' (*Christina és Albert*) vissza érkezésekkel mindjárt meg essen ő Ts. 's Kir. Felsége' hűségére a' hódolás; tétetnek is már ezen pompára a' készülétek.

A' *Bruxella* körül lévő sétálló helyeken meg akartak verekedni Apr. 17-dikén *Vandernoot*' Követői, a' királyi részen lévőekkel, melly viaskodás szerentsétlenséget okozhatott volna a' sétáló fokban is; de jókor ki tudódott a' dolog, 's néhány tsmó *Hadik* Hufzárjainak, 's *Bender és Hohenlohe*' Gyalogjainak oda való küldése által eleje vetetődött.

Brajla Várának, 15000 emberből állott volt Apr. elein az őrizete, eggy onnan érkezett Kémnek jelentése szerént; de mivel nintsen elegendő helye 's elesége a' Katonaságnak: szökös erőssen. Az említett idő tájján, 400 fegyveres *Törökök* érkeztek, mint szökevények *Brajlából* *Unterolához*, a' hol *Pécsi* Hadnagy Úr állott volt, 15 *Barkó* Hufzárókkal. A' Hadnagy Úr, azt mondotta a' *Törököknek*, hogy néki 200 embere van, 's az *Ofztály*' Kormányozója Májor *Öttös* Úr hire nélkül, senkit is által nem bocsáthat. A' *Törökök* fenyegetődztek, hogy ők, erővel is útat vágnak magoknak *Turtokay* felé; azonban hírével esett a' dolog Májor *Öttös* Úrnak, ki is legottan nyomúlt elő egy Svadron Hufzárókkal. Ezt látván a' *Törökök*, vissza illantottak.

Bétsben, egy 25 esztendő, de 3 esztendő Gyerme knél nem nagyobb *Olasz* Leány mutatja magát. Ép 's szép alkotványú teste vagyon, és igen jó tántzos. Németül, frantzidül, 's olaszul széltsire beszéll. — *Pozsonban*, olly Sast készített egy külső Országai Mechanikus, mellyel a' levegő égbé szándékozik repülni.

Tud.

Tudományi Dolgok.

Méltán javalhatjuk, az itt következő 3 munkáknak magyarra való fordíttatásokat:

Trapp (E. C.) *Versuch einer Pedagogik.* Berlin 1780. 8. rét. 1 for. 45 kr.

Villaume *praktisches Handbuch, für Lehrer in Bürger - und Landschulen.* Dessau 1781. 8 rét. 1 for. 8 kr.

— *Histoire de l'Homme.* Ezt németül is kiadta maga a Szerző, illyen tzim alatt: *Geschichte des Menschen.* Dessau 1783. 8-ad rétben. 1 for. 15 kr.

Bárány Úr — a' nyertes Magyar Psychológiának Szerzője, most fordította Campe *kleine Seelenlehre für Kinder.* Ez a' kis Munka, mintegy bevezető gyanánt fog lenni a' Lélekről való felsőbb Tudományra.

Bétsben, most került ki a' prés alól, ama nagy tudományú Hazánkfia Kempelen Farkas Udv. Tanácsos Úrnak következő tzimü munkája: *Mechanismus der menschlichen Sprache, nebst der Beschreibung seiner sprechenden Maschine.* 27 rézre mettzett képekkel. Az árra 1 arany. Frantzia nyelven is ki fog 2 hónap múlva jöni.

Jelenteti általunk egy Tudós Hazafi, az érd. Közönségnek, hogy 45 kr. elő-pénz-fizetésre, következő tzimü Fordítását szándékozik nyomtatásban ki-botsítani: A' Frey-Maurer, avagy Szabad Kömivesi Társaságnak Apológiája. — A' Munka, a' leg újjabb Frantzia ki-adásból fordítatott. — Foglalatjának mutató Táblája, imígy következik:

Első

Első Szakasz. A' szabad Kőmivesek' Rendje felől való külömbkülömbféle ítéletekről. *Második Szakasz.* Ezen Apológiának a' Rend mellett lett írásának oka. *Harmadik Szakasz.* Első ellen-vetés, a' Sz. Kőmivellégnek titkos vóltáról. *Negyedik Szakasz.* Második Ellen-vetés, hogy a' Felsőség a' Rendnek titkait nem tudhatja. *Ötödik Szakasz.* Harmadik Ellen-vetés, melly vétet-tetett a' Szabad-Kőmivesek' esküvésekből. *Hatodik Szakasz.* Negyedik Ellen-vetés, a' Szabad-Kőmivellégnek halzontalan vóltáról. *Hetedik Szakasz.* Ötödik Ellen-vetés, hogy a' Szabad-Kőmivesek' Társasága nem törvényesen vétette-tett bé. *Nyolctzadik Szakasz.* Hatodik Ellen-vetés, a' Rendnek vezedelmes volta, a' Tagjai-nak kénfzerítésére nézve. *Kilentzedik Szakasz.* Hetedik Ellen-vetés, a' Szabad-Kőmiveseknek mindenféle Emberekből lett egybe-zavarodások-ról. *Tizedik Szakasz.* A' Szabad Kőmivesek el-len lévő panaszok. *Tizeneggyedik Szakasz.* A' *Mystériumoknak*, avagy Titkoknak régiségekről. *Tizenkettődik Szakasz.* A' Régieknek, a' Titkok-ról való ítéletekről. *Tizenharmadik Szakasz.* A' Régiek' *Mystériumaiknak* közelébbről való meg-visgálások. *Tizennegyedik Szakasz.* A' Régiek' *Mystériumaiknak*, a' Szabad Kőmivesek' Titkaik-kal való egybe-hasonlítások. *Tizenötödik Szakasz.* A' Rendnek titkairól, és köteleztetéseiről. *Tizenhatodik Szakasz.* A' Szabad Kőmiveseknek meg-különböztetések. *Tizenhetedik Szakasz.* Tanátsok, és bé-rekelztés.

Kérettetnek az előre fizetni kívánó Urak, hogy leg-fellyebb is utolsó Juniusig méltóztassanak le-tenni az elő-pénzt:

Budán. A' Deák Újság' érdemes Írójánál. *Debretzenben.* Imre János Könyvkötő Úrnál. — *Egerben.* Sándor József Ingenieur Úrnál. — *Jász*
Be.

Berényben. Gelley Professzor Úrnál. — *Kassán. Ellinger* Könyvnyomtató Úrnál. — *Komáromban. T. Pétzeli* József Úrnál. — *Késmárkon. Fuhman* Pál Notárius Úrnál. — *Marosvásárhelyt. T. Aranka* György Úrnál. — *Miskoltzon. Komjáthy* Abrahám Úrnál. — *S. Patakon. Szombathy* Prof. Úrnál. — *Pesten. Strohmayer* Könyváros Úrnál. — *Pozsonban. Véber* Úrnál. — *Szathmáron. Dr. Földi* Úrnál. — *Tállyán. Postamester Szedlitzky* András Úrnál.

Ezen meg nevezett Urak pedig, méltóztassanak az előfizető Urak' számát *Kassára, Ellinger* János Könyvnyomtató Úrnak meg írni. Fáradtságok, bizonyosan fog jutalmaztatni, egy vagy több nyomtatványokkal is.

Hogy a' tudós Fordítónak, többekre is terjeszkedni kívánó igyekezete annál hathatósabban elő-segíttethessék: tehát a' mostani Fordításából 100 nyomtatványnak el-vétele eránt tettek még előre ígéretet némelly Jóakarói és Baráti. Találatott olly kegyes Mecénásfa is, a' ki tulajdon maga 60 Darabra lett Előfizető.

* * * * *

Májusnak első napján, annyi hintók mentek a' *Práter* erdejébe, hogy a' Város' közepétől fogva egészz az erdőig egy lántzot formáltak. — Maga *H. Kaunitz* is oda ki völt, a' kit már fok esztendőtől fogva nem lehetett a' *Práterben* szemlélni.

Küldjük az Y y árkust, az Ország - Gyűlése' Hístorijájából.

Indúlt *Bétsből*, Máj. 3-dik napján.

